

Гримак А.В., к.е.н., доцент©
Львівський державний університет внутрішніх справ

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ (ПРОГНОЗУВАННЯ) РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджуються питання перспективного планування розвитку підприємств. На основі аналізу отриманих результатів власних досліджень та літературних даних, автор статті відзначає, що перспективне планування розвитку підприємств в ринкових умовах є одним із визначальних факторів економічної ефективності їх розвитку і функціонування, конкурентоспроможності їх продукції на ринку. Дослідник, розкриваючи переваги перспективного планування (прогнозування) у розвитку підприємств різної форми власності, окреслює орієнтири, які можуть допомогти підприємцям визначити своє місце, участь і можливості у ринкових умовах, більш чіткіше бачити як проблеми, так і економічні позитиви функціонування своїх виробництв.

Ключові слова: підприємство, економіка, ефективність, перспективне планування, ринок, технології, якість, кадри, споживач.

Постановка проблеми. Україна – одна із найбільш забезпечених країн світу ресурсами. 37 відсотків високоякісного, високородючого чорнозему у Європі є надбанням України. Наша країна володіє вагомими покладами руд, енергетичних, дорогоцінних і рідкісних матеріалів, унікальними водними, лісовими ресурсами, потужним людським ресурсом. Все це є свідченням того, що Україна за рівнем виробництва, в т.ч. конкурентоспроможної, якісної продукції, вирішення соціальних питань покликана бути у числі найбільш економічно розвинутих країн світу. Крім того, цьому сприяє і входження Ураїни у СОТ, Європейське співтовариство, а також утвердження національних ринкових відносин.

Разом з тим, недосконалість законодавства, політична неурівноваженість, відставання від європейських стандартів з виробництва та вирішення соціальних проблем ще не в повній мірі сприяють інтенсивному рівню розвитку економіки.

І що важливо. Аналіз вивчення проблеми свідчить, що підприємства, які орієнтують себе на ринкові умови господарювання, не можуть досягти цього не розробляючи своїх перспективи розвитку на основі досліджень конкурентоспроможності, забезпечення високого рівня продуктивності, а відтак і фінансової незалежності.

Мета статті. Аналіз публікацій вітчизняних вчених-економістів П.Т. Саблука, П.П. Ситника, Р.І. Тринька, О.С. Федоніна та ін., присвячених даній проблемі, підтверджує економічну ефективність і доцільність розробки

підприємствами перспективних прогнозів (планів). Для таких підприємств ринок стає більш відкритим і сприятливим. Вивчення ефективності перспективного прогнозування підприємств визначене метою досліджуваної проблеми.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні створено і запропоновано у практику вагомі напрацювання вчених і практиків з нормативних документів та схем ділової виробничої досконалості функціонування підприємств, зокрема – удосконалення управління, підготовки кваліфікованих кадрів, технічного переоснащення виробництва і його планування. Названі схеми направлені на вирішення ключових завдань розвитку підприємства, а саме: планування, роботи з кадрами, організації виробництва, впровадження новітніх технологій, якості, конкурентоспроможності продукції. Це дає можливість підприємствам відслідковувати повну інформацію щодо сильних і слабких сторін у діяльності підприємства, підтвердження правильності прийнятих рішень, реальності планів. На основі такого аналізу підприємства відпрацьовують заходи щодо вдосконалення виробництва і виробничих відносин, включаючи їх у перспективні проекти (плани) стратегічного розвитку підприємств.

На чому ж базуються основні напрямки перспективного планування (прогнозування):

Економіка. Тут важливим є зниження собівартості продукції та підвищення її конкурентоспроможності. Чи не єдиний шлях вирішити цю проблему – зменшення витрат на виробництво одиниці продукції.

Новітні технології. Впровадження новітніх технологій та обладнання вимагає відповідної підготовки як керівників та обслуговуючого персоналу, так і виробництва в цілому. У вирішенні завдань технологічної модернізації необхідні висококваліфіковані фахівці і окупною буде їх робота тоді, коли вона базуватиметься на досягненнях науково-технічного прогресу.

Впровадження нових технологій на конкретному підприємству ефективно впливатиме на:

- утвердження позиції підприємства на ринку продукції;
- реконструкцію основних технологічних ланок виробництва;
- створення конкурентоспроможної виробничої структури із сучасною системою управління й організації виробництва;
- розробку нових видів продукції, зниження її собівартості;
- впровадження нових прийомів і методів праці;
- задоволення запитів споживачів, інтересів суспільства;
- утвердження авторитету підприємства, як надійного партнера.

Робота з кадрами. Перспективний план розвитку підприємства повинен включати підготовку та підвищення кваліфікації спеціалістів (персоналу). Цей план повинен охоплювати всі аспекти кадрової діяльності, в т.ч. атестацію працівників, їх навчання з охорони праці, професії, управління якістю продукції і т. ін.

Якість. Це комплексний показник, який матеріалізується не тільки якістю продукції, а й якістю управління, організації праці, виробничих відносин і т. ін. Від якісного забезпечення цих складових залежить ефективний розвиток

підприємства. Забезпечення якості орієнтує всіх працівників підприємства виконувати вимоги ринкової конкуренції.

Досвід роботи ВАТ “Укрзооветпромпостач” (м. Київ), ТзОВ “Зооветеринарний центр” (Харківська область), ТзОВ НВП “Агроветсервіс” (Вінницька обл.) показує, що при формуванні перспективних планів розвитку названі підприємства в числі пріоритетних завдань включають вимоги до якості виробництва, основні із них:

1. ориєнтація працівників підприємства на споживача, задоволення його запитів;
2. системна оцінка якості продукції;
3. економія витрат в інтересах споживача;
4. об'єктивна оцінка якості продукції;
5. взаємне інформування щодо якості продукції (виробник-споживач).

Для названих підприємств розробка перспективних планів розвитку є пріоритетним завданням, практична реалізація якого відіграє визначну роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємства, забезпечує реалізацію виконання завдань його економічного розвитку, максимальне використання наявного виробничого і кадрового потенціалу. Стратегія і політика розвитку цих підприємств будується на основі маркетингових досліджень і реалізується відповідно термінів, передбачених перспективним планом (прогнозом), в якому визначені основні етапи життєвого циклу підприємства.

Висновки. Перспективне планування (прогнозування) розвитку підприємства забезпечує механізми практичної реалізації визначених завдань його економічного і соціального розвитку, дозволяє об'єктивно оцінити можливості у досягненні мети, що є ефективним у забезпеченні високих параметрів виробництва конкурентоспроможної продукції та попиту на неї на вітчизняному та зарубіжних ринках.

Література

1. Пономаренко В.С. Стратегічне управління підприємством. — К.: Основа, 1999. — 619 с.
3. Ситник В.П. Наукове забезпечення агропромислового комплексу України. Вісник аграрної науки. — 1997. — №9. — С. 6-10.
4. Тринько Р. І., Гримак А. В. Ринок продукції м'ясного скотарства: стан, перспективи розвитку. — Львів: вид. ТзОВ “Ліга Прес”, 2010. — 208 с.
5. Тринько Р. І. Продовольча безпека: аналітична діагностика. — Львів: ФОП Войтович А.П., 2010. — 168 с.
5. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. метод. посібник. — К: КНЕУ, 2005, — 216 с.

Summary

Grymak A.V.

Lviv state university of internal affairs under the Ministry of internal affairs of Ukraine

**THE ECONOMIC EFFICIENCY OF A PERSPECTIVE PLANNING
(PROGNOSIS) IN ENTERPRISE'S DEVELOPMENT**

The article highlights the issue of perspective planning of enterprise development. Based on obtained results and literature data, the author of the article notes that perspective planning of enterprise development under market conditions is one of the most important factors of economic efficacy of their development and functioning, competitiveness of their products on the market. The researcher, revealing the advantages of perspective planning of enterprise development of different forms of property, outlines guidelines that can help enterprisers to determine their place, participation and opportunities under market conditions, to notice problems and advantages of their enterprise functioning.

Рецензент – к.е.н., доцент Поперечний С.І.